

GIẢI ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI TỈNH THỪA THIÊN HUẾ
NĂM HỌC 2018 - 2019.

(Lời giải gồm 05 trang)

Câu 1: (4,0 điểm)

Cho hàm số $y = \frac{2x-1}{x-1}$ có đồ thị (C). Gọi I là giao điểm hai đường tiệm cận của đồ thị (C). Tiếp tuyến tại M của đồ thị (C) cắt hai đường tiệm cận của đồ thị (C) lần lượt tại hai điểm A và B.

- a) Chứng minh M là trung điểm của đoạn thẳng AB.
b) Xác định tọa độ điểm M để chu vi tam giác IAB nhỏ nhất.

Giải:

a) Ta có $y' = -\frac{1}{(x-1)^2}$. Gọi $M\left(a; \frac{2a-1}{a-1}\right)$ ($a \neq 1$) là tiếp điểm.

Phương trình tiếp tuyến d của đồ thị (C) tại điểm M là: $y = -\frac{1}{(a-1)^2}(x-a) + \frac{2a-1}{a-1}$.

Giả sử A, B lần lượt là giao điểm của d với đường tiệm cận đứng và tiệm cận ngang.

Suy ra: $A\left(1; \frac{2a}{a-1}\right)$, $B(2a-1; 2)$

Khi đó: $\begin{cases} x_A + x_B = 1 + (2a-1) = 2a = 2x_M \\ y_A + y_B = \frac{2a}{a-1} + 2 = \frac{4a-2}{a-1} = 2y_M \end{cases} \Rightarrow M$ là trung điểm của đoạn thẳng AB.

b) Ta có $IA = \frac{2}{|a-1|}$; $IB = 2|a-1| \Rightarrow IA \cdot IB = 4$

Tam giác IAB vuông tại I nên:

$$IA + IB + AB = IA + IB + \sqrt{IA^2 + IB^2} \geq 2\sqrt{IA \cdot IB} + \sqrt{2IA \cdot IB} = 4 + 2\sqrt{2}$$

Vậy chu vi tam giác IAB nhỏ nhất bằng $4 + 2\sqrt{2}$ khi và chỉ khi:

$$IA = IB \Leftrightarrow \frac{2}{|a-1|} = 2|a-1| \Leftrightarrow \begin{cases} a = 0 \Rightarrow M(0; 1) \\ a = 2 \Rightarrow M(2; 3) \end{cases}$$

Câu 2: (4,0 điểm)

a) Giải phương trình $2\sqrt{2} \cos 2x - \sin 2x \cos\left(x + \frac{3\pi}{4}\right) - 4 \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right) = 0$ ($x \in \mathbb{R}$).

b) Giải phương trình $2x + 3 + (x+1)\sqrt{x^2+6} + (x+2)\sqrt{x^2+2x+9} = 0$ ($x \in \mathbb{R}$).

Giải:

a) Phương trình tương đương với:

$$2\sqrt{2}(\cos x - \sin x)(\cos x + \sin x) - \sin 2x \left(-\frac{1}{\sqrt{2}} \cos x - \frac{1}{\sqrt{2}} \sin x\right) - 4 \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \sin x + \frac{1}{\sqrt{2}} \cos x\right) = 0$$

$$\Leftrightarrow 4(\cos x - \sin x)(\cos x + \sin x) + \sin 2x(\cos x + \sin x) - 4(\sin x + \cos x) = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \cos x + \sin x = 0 & (1) \\ 4(\cos x - \sin x) + \sin 2x - 4 = 0 & (2) \end{cases}$$

*Ta có (1) $\Leftrightarrow \tan x = -1 \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z})$.

*Giải (2): Đặt $t = \cos x - \sin x = \sqrt{2} \cos\left(x + \frac{\pi}{4}\right) \in [-\sqrt{2}; \sqrt{2}] \Rightarrow \sin 2x = 1 - t^2$

Phương trình trở thành: $4t + 1 - t^2 - 4 = 0 \Leftrightarrow t^2 - 4t + 3 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = 1 \\ t = 3 \end{cases}$ (loại)

Với $t = 1$ ta có $\sqrt{2} \cos\left(x + \frac{\pi}{4}\right) = 1 \Leftrightarrow \begin{cases} x = k2\pi \\ x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z})$

Vậy phương trình ban đầu có 3 họ nghiệm là $x = -\frac{\pi}{4} + k\pi; x = k2\pi; x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \quad (k \in \mathbb{Z})$

b) Đặt $\begin{cases} u = \sqrt{x^2 + 2x + 9} > 0 \\ v = \sqrt{x^2 + 6} > 0 \end{cases} \Rightarrow u^2 - v^2 = 2x + 3 \Leftrightarrow x = \frac{u^2 - v^2 - 3}{2}$

Phương trình đã cho trở thành: $u^2 - v^2 + v \cdot \left(\frac{u^2 - v^2 - 1}{2}\right) + u \cdot \left(\frac{u^2 - v^2 + 1}{2}\right) = 0$

$\Leftrightarrow 2(u^2 - v^2) + (u + v)(u^2 - v^2) + (u - v) = 0$

$\Leftrightarrow \begin{cases} u - v = 0 \\ 2(u + v) + (u + v)^2 + 1 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} u = v \\ u + v = -1 \quad (vn) \end{cases}$

Với $u = v$ ta có $\sqrt{x^2 + 6} = \sqrt{x^2 + 2x + 9} \Leftrightarrow x = -\frac{3}{2}$.

Vậy phương trình đã cho có 1 nghiệm là $x = -\frac{3}{2}$.

Câu 3: (4,0 điểm)

a) Giải hệ phương trình: $\begin{cases} x^3 - y^3 - 3x^2 + 4x - y - 2 = 0 \\ \sqrt{2x + y + 5} - \sqrt{3 - x - y} = x^3 - 3x^2 - 10y - 10 \end{cases} \quad (x, y \in \mathbb{R})$.

b) Cho tập $A = \{0; 1; 2; 3; 4; 5; 6\}$. Gọi S là tập hợp các số tự nhiên gồm 5 chữ số khác nhau được chọn từ các phần tử của tập A . Chọn ngẫu nhiên 1 số từ tập S . Tính xác suất để số được chọn chia hết cho 15.

Giải:

a) Điều kiện $\begin{cases} 2x + y + 5 \geq 0 \\ 3 - x - y \geq 0 \end{cases}$

Phương trình thứ nhất của hệ tương đương: $(x - 1)^3 + (x - 1) = y^3 + y$

$\Leftrightarrow (x - y - 1) \left[(x - 1)^2 + y(x - 1) + y^2 + 1 \right] = 0$

$\Leftrightarrow y = x - 1$

Thay $y = x - 1$ vào phương trình thứ hai của hệ ta được phương trình:

$$\begin{aligned} \sqrt{3x + 4} - \sqrt{4 - 2x} &= x^3 - 3x^2 - 10x \\ \Leftrightarrow \frac{5x}{\sqrt{3x + 4} + \sqrt{4 - 2x}} &= x(x - 5)(x + 2) \\ \Leftrightarrow \begin{cases} x = 0 \\ (x - 5)(x + 2)(\sqrt{3x + 4} + \sqrt{4 - 2x}) = 5 \end{cases} & (*) \end{aligned}$$

Do $-\frac{4}{3} \leq x \leq 2$ nên $VT(*) < 0$ nên phương trình (*) vô nghiệm.

b) Gọi $n = \overline{a_1a_2a_3a_4a_5}$ là số tự nhiên cần tìm, trong đó các chữ số lấy từ tập A .

*Số phần tử của tập S là số các số tự nhiên có 5 chữ số với các chữ số khác nhau lấy từ tập A .

Ta có $n(S) = 6A_6^4 = 2160$

*Do n chia hết cho 15 nên n chia hết cho 3 và 5. Suy ra: $a_5 = 0$ hoặc $a_5 = 5$.

TH1: $a_5 = 0 \Rightarrow n = \overline{a_1a_2a_3a_40}$ trong đó 4 số a_1, a_2, a_3, a_4 lấy từ tập $\{1; 2; 3; 4; 5; 6\}$

Khi đó để n chia hết cho 3 thì $(a_1 + a_2 + a_3 + a_4) : 3$

Do 4 số a_1, a_2, a_3, a_4 lấy từ tập $\{1; 2; 3; 4; 5; 6\}$ nên xảy ra 2TH sau:

i) Trong 4 số đó gồm: hai số chia hết cho 3, một số chia 3 dư 1, một số chia 3 dư 2

Có tất cả: $A_4^2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 = 96$ số.

ii) Trong 4 số đó gồm: hai số chia 3 dư 1, hai số chia 3 dư 2

Có tất cả: $A_4^2 \cdot 2 \cdot 2 = 48$ số.

TH2: $a_5 = 5 \Rightarrow n = \overline{a_1a_2a_3a_45}$ trong đó 4 số a_1, a_2, a_3, a_4 lấy từ tập $\{0; 1; 2; 3; 4; 6\}$

Khi đó để n chia hết cho 3 thì $(a_1 + a_2 + a_3 + a_4)$ chia 3 dư 1.

Do 4 số a_1, a_2, a_3, a_4 lấy từ tập $\{0; 1; 2; 3; 4; 6\}$ nên xảy ra 2TH sau:

iii) Trong 4 số đó gồm: ba số chia hết cho 3, một số chia 3 dư 1

*Nếu $a_1 = 3$ thì a_2, a_3, a_4 là các số trong bộ ba số $\{0; 6; 1\}, \{0; 6; 4\}$ nên có $3! + 3! = 12$ số

*Nếu $a_1 = 6$ thì a_2, a_3, a_4 là các số trong bộ ba số $\{0; 3; 1\}, \{0; 3; 4\}$ nên có $3! + 3! = 12$ số

*Nếu $a_1 = 1$ hoặc $a_1 = 4$ thì a_2, a_3, a_4 là các số trong bộ ba số $\{0; 3; 6\}$ nên có $3! + 3! = 12$ số

Có tất cả: 36 số.

iv) Trong 4 số đó gồm: một số chia hết cho 3, hai số chia 3 dư 1, một số chia 3 dư 2

*Nếu $a_1 = 3$ hoặc $a_1 = 6$ thì a_2, a_3, a_4 là các số trong bộ ba số $\{1; 2; 4\}$ nên có $3! + 3! = 12$ số

*Nếu $a_1 = 1$ thì a_2, a_3, a_4 là các số trong bộ ba số $\{2; 4; 6\}, \{2; 4; 3\}, \{2; 4; 0\}$ nên có $3 \cdot 3! = 18$ số

*Nếu $a_1 = 2$ hoặc $a_1 = 4$ thì tương tự đều có 18 số thỏa mãn.

Có tất cả: $12 + 18 \cdot 3 = 66$ số.

Vậy xác suất cần tính là: $\frac{96 + 48 + 36 + 66}{2160} = \frac{41}{360}$.

Bài 4: (3,0 điểm)

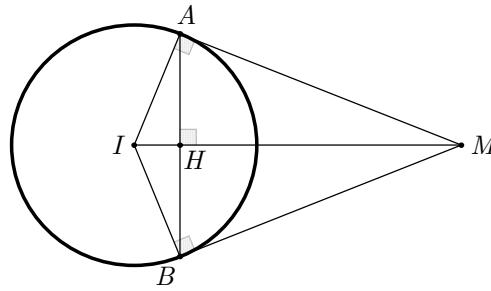
Trong mặt phẳng tọa độ Oxy , cho đường thẳng $\Delta: 5x - 2y - 19 = 0$ và đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 4x - 2y = 0$. Từ một điểm M nằm trên đường thẳng Δ kẻ hai tiếp tuyến MA, MB đến đường tròn (C) với A, B là hai tiếp điểm. Viết phương trình đường tròn ngoại tiếp tam giác AMB biết $AB = \sqrt{10}$.

Giải:

*Các tam giác IAM, IBM là các tam giác vuông nên đường tròn đường kính IM đi qua hai điểm A, B nên đường tròn ngoại tiếp tam giác AMB là đường tròn đường kính IM .

*Đường tròn (C) có tâm $I(2;1)$ bán kính $R = \sqrt{5}$

$$\text{Ta có } IH = \sqrt{IA^2 - AH^2} = \sqrt{(\sqrt{5})^2 - \left(\frac{\sqrt{10}}{2}\right)^2} = \frac{\sqrt{10}}{2} \Rightarrow IM = \frac{IA^2}{IH} = \sqrt{10}$$

Gọi $M\left(a; \frac{5a-19}{2}\right) \in \Delta$. Ta có $IM^2 = 10 \Leftrightarrow (a-2)^2 + \left(\frac{5a-19}{2} - 1\right)^2 = 10$

Giải ra được $\begin{cases} a=3 \\ a=\frac{139}{29} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} M(3; -2) \\ M\left(\frac{139}{29}; \frac{72}{29}\right) \end{cases}$

*Với $M(3; -2)$ thì trung điểm IM là $\left(\frac{5}{2}; -\frac{1}{2}\right)$, phương trình đường tròn đường kính IM là:

$$\left(x - \frac{5}{2}\right)^2 + \left(y + \frac{1}{2}\right)^2 = \frac{5}{2}$$

*Với $M\left(\frac{139}{29}; \frac{72}{29}\right)$ thì trung điểm IM là $\left(\frac{197}{58}; \frac{37}{26}\right)$, phương trình đường tròn đường kính

$$IM \text{ là: } \left(x - \frac{197}{58}\right)^2 + \left(y - \frac{37}{26}\right)^2 = \frac{5}{2}.$$

Bài 5: (3,0 điểm)

Cho tam giác đều OAB có $AB = a$. Trên đường thẳng (d) đi qua O vuông góc với mặt phẳng (OAB) lấy một điểm M sao cho $OM = x$. Gọi E, F lần lượt là hình chiếu vuông góc của A lên MB và OB . Đường thẳng EF cắt đường thẳng (d) tại N .

- Chứng minh rằng $AN \perp BM$.
- Xác định x theo a để thể tích khối tứ diện $ABMN$ nhỏ nhất và tính giá trị nhỏ nhất đó.

Giải:

a) Ta có $\begin{cases} AF \perp OB \\ AF \perp OM \end{cases} \Rightarrow AF \perp MB$

Mà $AE \perp MB$ nên $BM \perp (AEF)$

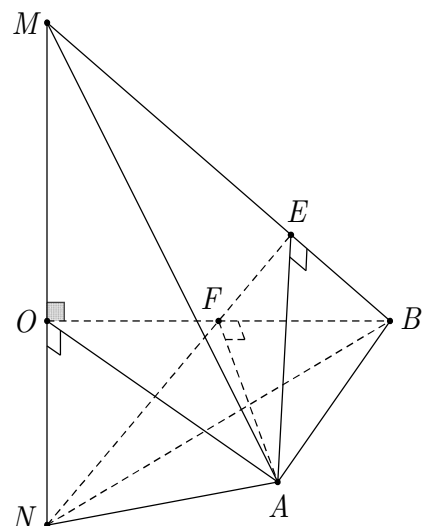
Do $AN \subset (AEF)$ nên $AN \perp BM$.

b) Theo câu a) ta có:

$$\overline{AN} \cdot \overline{BM} = 0 \Leftrightarrow (\overline{ON} - \overline{OA})(\overline{OM} - \overline{OB}) = 0$$

$$\Leftrightarrow -OM \cdot ON + OA \cdot OB \cdot \cos 60^\circ = 0$$

$$\Leftrightarrow ON = \frac{OA \cdot OB \cdot \cos 60^\circ}{OM} = \frac{a^2}{2x}$$

$$\text{Do } MN \perp (OAB) \text{ nên } V_{ABMN} = \frac{1}{3} \cdot MN \cdot S_{OAB} = \frac{1}{3} \cdot \frac{a^2 \sqrt{3}}{4} \left(x + \frac{a^2}{2x} \right) = \frac{a^2 \sqrt{3}}{12} \left(x + \frac{a^2}{2x} \right)$$

$$\text{Theo bất đẳng thức Cô-si thì: } x + \frac{a^2}{2x} \geq 2\sqrt{x \cdot \frac{a^2}{2x}} = \sqrt{2}a$$

$$\text{Suy ra: } V_{ABMN} \geq \frac{a^3 \sqrt{6}}{12}.$$

$$\text{Vậy thể tích lớn nhất của khối tứ diện } ABMN \text{ là } \frac{a^3 \sqrt{6}}{12} \text{ khi } x = \frac{a^2}{2x} \Leftrightarrow x = \frac{a\sqrt{2}}{2}.$$

Bài 6: (2,0 điểm)

Cho x, y, z là các số thực dương thỏa mãn $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 2018$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = \frac{1}{2x+y+z} + \frac{1}{x+2y+z} + \frac{1}{x+y+2z} + \frac{3029}{2}$.

Giải:

*Xét bất đẳng thức phụ: $\frac{1}{a+b} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} \right)$ với mọi $a, b > 0$.

*Dùng bất đẳng thức ở trên ta có:

$$\frac{1}{2x+y+z} = \frac{1}{(x+y)+(x+z)} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{x+y} + \frac{1}{x+z} \right) \leq \frac{1}{16} \left(\frac{2}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} \right)$$

$$\text{Tương tự ta có: } \frac{1}{x+2y+z} \leq \frac{1}{16} \left(\frac{1}{x} + \frac{2}{y} + \frac{1}{z} \right); \quad \frac{1}{x+y+2z} \leq \frac{1}{16} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{2}{z} \right)$$

$$\text{Suy ra: } P \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} \right) + \frac{3029}{2} = \frac{2018}{4} + \frac{3029}{2} = 2019$$

Vậy giá trị lớn nhất của P bằng 2019 đạt được khi và chỉ khi $x = y = z = \frac{3}{2018}$.

----- HẾT -----